

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 70 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad)

*Tilråding fra Finansdepartementet 1. april 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Endringer i tolloven – forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard

1.1 Innledning

Departementet foreslår en hjemmel i tolloven om at departementet kan gi forskrift om at loven eller deler av denne skal gjelde for Svalbard, og om Svalbard skal være eget tollområde.

1.2 Bakgrunn

Tolloven gjelder ikke for Svalbard, og Tolletaten fører derfor ikke kontroll med varer som føres inn til og ut fra Svalbard. Det er i dag ingen regler om innhenting av opplysninger om og kontroll med vareførselen på Svalbard, herunder ingen kontroll med om varer innføres eller utføres i strid med forbud, restriksjoner, tillatelser mv. Samtidig er det en rekke nasjonale og internasjonale regelverk som inneholder forbud, restriksjoner mv. for inn- og utførsel av varer også for Svalbard, og som forutsetter kontroll for å sikre at disse overholdes.

I den sikkerhetspolitiske situasjonen vi nå står i, haster det å få kontroll med varer som føres inn til og ut fra Svalbard for å hindre at Svalbard brukes til omgåelse av sanksjons- og eksportkontrollregelverket.

1.3 Vurderinger og forslag

Det er departementets vurdering at det kun er etablering av vareførselskontroll og tilstedeværelse av Tolletaten på Svalbard som i tilstrekkelig grad vil dekke de utfordringer vi i dag står overfor. Det bør derfor etableres slik kontroll så snart som mulig. I den akutte situasjonen vi nå er i, handler det om å få stasjonert tollere på Svalbard så raskt som mulig, med de nødvendige verktøy for å drive vareførselskontroll. Det legges til grunn at Tolletaten vil kunne komme i gang med kontroll på Svalbard fra mai 2022.

Den skisserte løsningen er en midlertidig løsning for å håndtere den akutte utfordringen vi nå står overfor. På sikt er det en forutsetning for kontroll med vareførselen til og fra Svalbard, at tollmyndighetene får etablert oversikt over aktørene,

både næringsliv og privatpersoner, som fører varer inn til og ut fra Svalbard, og får etablert ordninger som sikrer at Tolletaten får tilgang til opplysninger fra disse aktørene.

Svalbard er ikke en del av tollområdet slik det er definert i tolloven. Gjeldene tolls regler om kontroll med vareførselen er videreført i ny lov om vareførsel, lov 11. mars 2022 nr. 9 om inn- og utførsel av varer. Tollområdet er avgrenset på samme måte i vareførselsloven som i gjeldende tollov, men i lovens § 1-2 sjette ledd er det hjemmel for at departementet kan gi forskrift om at loven eller deler av denne skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen, og om disse områdene hver for seg eller sammen skal være eget tollområde. Bestemmelsen gir også hjemmel for at departementet kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold. Vareførselsloven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Forskrift til den nye loven ble sendt på høring 11. mars 2022, med høringsfrist 13. juni 2022. Forskriften må være vedtatt før den nye loven kan tre i kraft. I tillegg må det gjennomføres nødvendige administrative tilpasninger. Ut fra dagens sikkerhetspolitiske situasjon vil det være behov for å etablere vareførselskontroll på Svalbard før den nye loven kan tre i kraft.

For å kunne etablere vareførselskontroll på Svalbard før vareførselsloven trer i kraft, er det behov for å innta en hjemmel i gjeldende tollov tilsvarende vareførselsloven § 1-2 sjette ledd, begrenset til Svalbard. Det foreslås derfor en hjemmel i tolloven om at departementet kan gi forskrift om at loven eller deler av denne skal gjelde for Svalbard, og om Svalbard skal være eget tollområde. Videre foreslås det at departementet kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold. Departementet foreslår at en slik hjemmel tas inn i tolloven § 1-3 fjerde ledd.

Departementet viser til forslag til endring i tolloven § 1-3 nytt fjerde ledd. Det foreslås at endringen trer i kraft straks.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Tolletatens merkostnader til tiltaket i 2022 anslås til 12 mill. kroner. Kostnadene omfatter lønn til tjenestemenn på Svalbard, lokaler/husleie, transportkostnader, nødvendige midlertidige systemtilpasninger, kontrollutstyr mv. Regjeringen vil fremme forslag om økt bevilgning til Tolletaten i tråd med dette.

2 Endringer i strømstøndsloven – forlenget strømstønad

2.1 Innledning

Departementet foreslår endringer i midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstøndsloven). Det foreslås at strømstøndsloven forlenges slik at den gjelder energibruk til og med mars 2023.

Strømstøndsloven er vedtatt som en midlertidig lov, og gjelder energibruk fra og med desember 2021 til og med mars 2022. Formålet med loven er å etablere en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter. På bakgrunn av oppdaterte vurderinger av kraftsituasjonen fremover, foreslår departementet at strømstøndsloven forlenges slik at energibruk fra og med desember 2021 til og med mars 2023 omfattes. Departementet foreslår endringer i § 2 om lovens virkeområde og § 12 om ikrafttredelse og opphevelse av loven. Departementet foreslår at loven oppheves 1. juli 2023. Det foreslås ingen øvrige endringer i loven.

2.2 Bakgrunn

2.2.1 Kraftsituasjonen

Siden august 2021 har strømprisene i Sør-Norge ligget på et svært høyt nivå. Dette toppet seg i desember da månedsprisen endte på 177 øre per kWh. Til sammenlikning har gjennomsnittsprisen mellom 2010 og 2020 vært på 33 øre per kWh i 2021-kroner. I løpet av de to første månedene av 2022 falt kraftprisene i Sør-Norge noe sammenliknet med de høyeste nivåene i desember.

Kraftprisene har økt betydelig i flere europeiske land etter Russlands militære angrep på Ukraina den 24. februar d.å. Dette gjelder særlig i land der gasskraften utgjør en stor del av energimiksen, men også kullprisene øker. For eksempel mer enn doblet kraftprisen i Tyskland seg etter 24. februar. I Tyskland fortsatte prisene å øke frem til 9. mars, da kraftprisen var på 446 øre per kWh. Etter dette har prisene falt noe, men ligger fortsatt over prisnivået ukene før 24. februar.

Kraftprisene i Sør-Norge har også økt de senere ukene. I måneden før 24. februar var kraftprisene i Sør-Norge i snitt 120 øre per kWh. Siden 25. februar har kraftprisen i snitt ligget på 180 øre per kWh. Prisnivået i Midt- og Nord-Norge har ikke økt etter Russlands militære angrep på

Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (forlenget strømstønad)

Ukraina. I snitt har kraftprisen i Midt- og Nord-Norge ligget på 20 øre per kWh så langt i 2022. Etter 24. februar har snittprisen vært om lag 15 øre per kWh.

Norge er del av et integrert kraftmarked med Norden og Europa. Det gjør at den norske kraftprisen ikke bare påvirkes av forhold i Norge, men også av forholdene i landene vi handler kraft med. Etter Russlands militære angrep på Ukraina og EUs beslutning om å gjøre seg mindre avhengig av russisk gass endrer forutsetningene i kraft- og energimarkedene seg. Per nå er det ikke mulig å gi et sikkert svar på hvilken innvirkning dette vil ha på kraftprisen for norske husstander og industri på lengre sikt. For Norges del er det fortsatt lav fyllingsgrad i magasinene i Sør-Norge, mens fyllingsgraden i Midt- og Nord-Norge er rundt normalen. Dette bidrar, sammen med begrensninger i nettet sørover, til at prisnivået er lavt i de nordlige delene av landet.

Usikkerheten rundt kraftprisene gjennom 2022, og særlig vinteren 2022–2023, er stor og avhengig av utviklingen i de europeiske markedene. De høye strømprisene vil ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat trolig vedvare det kommende året. Forventninger om fortsatt høye gasspriser i Europa er den viktigste årsaken. I tillegg er CO₂-prisene høye, og det er usikkerhet rundt hvor mye vannmagasinene, særlig i Sør-Norge, fylles opp frem mot neste vinter. Også terminprisene tyder på høye kraftpriser fremover. Nivået på terminprisene har økt siden 24. februar.

2.2.2 Høringen

Forslag til lov om endringer i midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (strømstønadsløven) ble sendt på høring 10. mars 2022. Av tidsmessige hensyn ble høringsfristen satt til 15. mars 2022.

Høringsbrevet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Landbruksdirektoratet
Sametinget
Samtlige statsforvaltere

Samtlige fylkeskommuner

Distriktsenergi
Energi Norge
Forbrukerrådet

Huseiernes Landsforbund
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Norges Bondelag
Norsk bioenergiforening (NOBIO)
Norsk Boligbyggelag
Norsk elbilforening
Norsk Fjernvarme
Næringslivets Hovedorganisasjon
OBOS
Samfunnsbedriftene
Samtlige nettselskaper

Departementet mottok i alt 40 høringsvar. Av disse var 24 realitetsmerknader. Følgende høringsinstanser har hatt realitetsmerknader:

Viken Fylkeskommune

Agder Energi Nett AS
BKK Nett AS
Bømlo Kraftnett AS
Distriktsenergi
Elvia AS
Energi Norge
Forbrukerrådet
Glitre Energi Nett AS
Huseiernes Landsforbund
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Lede AS
Lnett AS
Midtnett AS
Naturvernforbundet
Nelfo
Norsk bioenergiforening (NOBIO)
Norsk Boligbyggelag
Norsk fjernvarme
Norsk varmepumpeforening
OBOS
Pensjonistforbundet
Samfunnsbedriftene
Øvre Hauga borettslag

2.3 Forslag til endringer i strømstønadsløven

2.3.1 Gjeldende rett

Den midlertidige strømstønadsordningen for husholdninger skal kompensere for ekstraordinært høye utgifter til strømforbruk i perioden fra og med desember 2021 til og med mars 2022. Ordningen er regulert i midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (strømstønadsløven).

Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (forlenget strømstønad)

Formålet med ordningen er å bidra til å redusere de månedlige utgiftene til strømforbruk for private husholdninger tilknyttet distribusjonsnett, dersom strømprisen overstiger en fastsatt terskelverdi. Strømstønadsordningen er utformet slik at staten gir stønad til husholdningene dersom gjennomsnittlig elspotpris for måneden overstiger terskelnivået på 70 øre per kWh i det prisområdet husholdningen befinner seg. Ved beregning av stønad skal differansen mellom den gjennomsnittlige månedlige elspotprisen og terskelverdien på 70 øre per kWh eksklusiv merverdiavgift legges til grunn. Dette beløpet skal multipliseres med stønadsgraden. For strømforbruk fra januar til mars 2022 er stønadsgraden 80 prosent. For strømforbruk i desember 2021 er stønadsgraden 55 prosent.

Strømstønadsordningen administreres av nettselskapene, som sørger for at stønad så langt som mulig gis som et fradrag på strømregningen. Ansvaret for å forvalte ordningen er lagt til Reguleringsmyndigheten for energi (RME). RME beregner stønadssats og fører tilsyn med ordningen.

Etter strømstønadsloven § 4 har nettkunder med egen strømmåler som er rettmessig registrert som husholdningskunde hos nettselskapet, rett til stønad etter ordningen. Ordningen er avgrenset mot blant annet fritidsboliger og næringsvirksomhet. Det ble i forarbeidene (Prop. 44 L (2021–2022)) forutsatt at også fellesmålt husholdningsforbruk skulle inkluderes i ordningen så snart det var funnet praktiske løsninger for dette. Gjennom midlertidig forskrift av 21. januar 2022 nr. 103 om strømstønad er ordningen utvidet til å omfatte fellesmålt husholdningsforbruk i boligselskaper. Med boligselskap menes i forskriften eierseksjonssameier, borettslag, boligaksjeselskaper og ikke-seksjonerte boligsameier.

2.3.2 Departementets høringsforslag

Som følge av oppdaterte prognoser av kraftsituasjonen fremover, foreslo departementet at det tidsmessige virkeområdet i strømstønadsloven i § 2 forlenges. Endringen innebærer at strømforbruk hos husholdninger fra og med desember 2021 til og med mars 2023 omfattes av ordningen. Dette omfatter også strømstønad til boligselskaper. Departementet foreslo at strømstønadsloven § 12 endres slik at loven oppheves 1. juli 2023. Departementet foreslo tilsvarende endringer i midlertidig forskrift om strømstønad. Departementet foreslo ikke endringer i øvrige bestemmelser i strømstønadsloven.

Departementet viste til at det fortsatt er viktig at strømkundene skal ha insentiver til å gjøre energieffektive valg, særlig når ordningen forlenges i tid. En forlengelse av loven vil bidra til å dempe konsekvensene av de høye strømavgiftene for husholdningene.

2.3.3 Høringsinstansenes syn

De fleste høringsinstansene støtter forslaget om forlengelse av den midlertidige strømstønadsordningen eller har ingen særskilte merknader til selve forlengelsen. Flere høringsinstanser har merknader til de administrative og økonomiske konsekvensene ved ordningen. Enkelte høringsinstanser påpeker behovet for utvidelse av ordningen til næring og fritidsboliger. Andre høringsinstanser trekker frem hensynet til likebehandling av husholdninger. Flere høringsinstanser påpeker alternative eller supplerende løsninger, herunder forlengelse av andre støtteordninger, makspris og avgiftskutt, samt viktigheten av for eksempel energieffektivisering.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Flere høringsinstanser viser til at oppgaven med å administrere strømstønadsordningen ble pålagt nettselskapene på kort varsel og at ordningen har medført en betydelig økt arbeidsmengde for nettselskapene. *Lede AS* skriver også at det er viktig at det ikke vedtas endringer som ytterligere kompliserer ordningen, da dette kan få større konsekvenser.

BKK nett AS, Lnett AS, Agder Energi Nett AS, Ledet AS og Midtnett AS har ingen merknader til forslaget om forlengelse, men viser til at oppgaven nettselskapene har med å administrere ordningen ikke inngår i nettselskapets monopolvirksomhet. De viser videre til at dette kun gjelder for nettselskap i de prisområder der gjennomsnittlig månedlig elspotpris er over 70 øre/kWh. For disse nettselskapene medfører administrasjon av ordningen betydelige kostnader og ressursbruk. *BKK nett AS, Lnett AS, Agder Energi Nett AS, Ledet AS og Midtnett AS* mener nettselskapene må kompenseres for dette på en måte som ikke påvirker selskapets NVE-effektivitet eller fører til økte kostnader for nettkundene.

Elvia AS påpeker at de administrative kostnadene bør dekkes samtidig og parallelt, og at de administrative merkostnadene ikke er nevnt i høringsnotatet. *Elvia, Distriktsenergi og Bømlo Kraftnett AS* har også tilsvarende merknad som *BKK nett AS, Lnett AS, Agder Energi Nett AS,*

Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (forlenget strømstønad)

Lede AS og Midtnett AS om hvordan merutgiftene bør dekkes.

Energi Norge er positive til at ordningen forlenges, men viser til at en forlengelse av ordningen vil kreve at bransjens datasystemer må videreutvikles. *Energi Norge* mener at kostnadene til videreutvikling av datasystemene og øvrige ekstraordinære kostnader for aktørene må dekkes under ordningen. *Glitre Energi Nett AS (Glitre)* og *Agder Energi Nett AS* har tilsvarende uttalelser om behov for videreutvikling av datasystemer. *Glitre* viser til at en forlengelse av ordningen vil kreve at deres datasystemer må videreutvikles for å imøtegå utfordringer med ordningen som er forbigått på kort sikt.

Glitre foreslår at det opprettes et eget ressurs-senter for nettselskapene hos RME for å forenkle saker der man er usikre. *Glitre* anslår at selskapet vil ha behov for å oppbemanne med minst to årsverk for å kunne ivareta ordningen på en forsvarlig måte, og samtidig fortsatt ivareta andre myndighetskrav som de som netteier er pålagt. *Energi Norge* uttaler at ordningen påfører aktørene ekstraordinære kostnader som ordningen også bør dekke.

Energi Norge uttaler at både kraftleverandører og nettselskap har blitt påført ekstraordinære kostnader som følge av ordningen, som til dels er betydelige. Som eksempel nevnes transaksjonskostnaden til bankene. Ved utbetaling er kostnaden per transaksjon kr. 2,-, mens innbetaling koster kr. 0,20 per faktura. *Energi Norge* viser til at utbetalingene vil skyte kraftig i været. Et annet eksempel som trekkes frem er betydelig manuelt arbeid for å håndtere ulike næringskoder, samt stor pågang på de ulike kundesentrene.

Flere høringsinstanser, herunder *Energi Norge* og *Elvia AS*, viser til problemer knyttet til betalingsstrømmen mellom nettselskap og kraftleverandører med avtale om gjennomfakturering. *Elvia AS* beskriver at dagens avtaler er basert på systemer og rutiner hvor pengeflyten skjer fra kraftleverandør til nettselskap etter et saldoprinsipp, dvs. at kraftleverandør motregner eventuelle negative fakturaer fra nettskap og utbetaler et netto oppgjør. Når pengeflyten nå skjer motsatt vei, er ikke dagens IT-systemer designet for et slikt økonomisk oppgjør. *Energi Norge* uttaler at kraftleverandørene anslagsvis har 200–300 millioner utestående hos nettselskapene. En forlengelse av ordningen utløser et behov for å igangsette systemutvikling hos nettselskap og kraftleverandør, både for å lukke eksisterende åpne posisjoner og sikre at systemene fremover håndterer en slik positiv inntektsoverføring. *Energi Norge* og *Elvia*

AS uttaler at nødvendige systemutviklingskostnader er grovt anslått til å koste 10–15 millioner, og at deler må standardiseres og struktureres for hele bransjen.

Elvia AS uttaler blant annet i sitt høringsinnspill at:

«Det er viktig å huske at nettselskapenes kundesystemer og klassifisering av kunder er basert på nettselskapenes normale situasjon, hvor hovedhensikten er å identifisere hvilke kunder skal betale hvilken nettleie. Kundene som er registrert i våre systemer er derfor naturlig inndelt i for eksempel husholdning eller næring. Når man ønsker å gi støtte til en spesiell gruppe kunder innenfor for eksempel husholdninger, er ikke dette noe som er merket i vårt system. Det å eventuelt skulle identifisere en kunde/anlegg ut fra næringskode/forbrukskode eller annen gruppering er derfor svært utfordrende og medfører mye manuelt ekstra arbeid, introduserer mange nye feilkilder, potensielt kostnader ved systemutvikling m.m.»

Virkeområdet for ordningen

Norsk boligbyggelag (NBBL) og *OBOS* støtter forslaget til endringer. *NBBL* påpeker at «en vesentlig gruppe husholdninger ikke er dekket av strømstøtteordningen. *NBBL* foreslår derfor at garasjelag, felles varmesentraler og selskap som leverer varme til boligselskap, blir inkludert i strømstøtteordningen. Når strømstøtten nå videreføres er det viktig at denne urimelige forskjellsbehandling av husholdninger blir korrigert slik at likt forbruk dekkes likt med strømstønad.» *OBOS* støtter uttalelsen fra *NBBL* og ber om at departementet varsler hvordan de vil arbeide videre for å fange opp tilfeller som i dag faller utenfor strømstøtteordningen. *Norsk varmepumpeforening* uttaler at de ønsker ordninger også for lokale energisentraler basert på varmepumper som faller utenfor dagens ordning.

Øvre Hauga borettslag mener det er vesentlige mangler i ordningen, fordi flere grupper ikke er dekket. Det vises til at garasjelag og steder hvor varme er levert fra nærvarmeanlegg faller utenfor ordningen.

Norsk fjernvarme mener at statlig kompensasjon til husholdningene for høye strømpriser må likebehandle fornybare energibærere i varmemarkedet. Dette bør fremgå av selve lovteksten, slik at fjernvarmeselskapene på samme måte som nettselskapene kan stå for utbetalingene til kun-

Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (forlenget strømstønad)

dene. Norsk fjernvarme uttaler at det foreligger forskjellsbehandling av strøm- og varmekunder, og at en forlengelse av strømstønadsordningen gir en mer varig endring av rammevilkårene i næringen.

Norsk bioenergiforening (NOBIO) viser til energi- og miljøkomiteens flertallsmerknad om fjernvarme i Innst. 102 L (2021–2022) om at strømstønadsordningen også skal omfatte fjernvarmekunder, både de som er underlagt tilknytningsplikt og de som er utenfor tilknytningsplikt. NOBIO mener at teknologiene og energibærerne må behandles likt og at varmeleverandørene må likebehandles og kompenseres for inntektstap.

Andre virkemidler

Enkelte høringsinstanser viser til at andre strømstøttetiltak, som eksempelvis økt bostøtte, bør forlenges tilsvarende. *Nelfo* viser til at styrking av andre tiltak for å treffe særskilt sårbare grupper, som økt bostøtte og andre kommunale ordninger, også bør prioriteres med ekstra midler. *Pensjonistforbundet* ber om et tryggere økonomisk rammeverk til de som har aller minst og tåler svingninger i økonomien dårligst.

Samfunnsbedriftene viser til at dagens løsning har vist seg å fungere relativt godt og støtter forslaget om forlengelse av den midlertidige ordningen. Samfunnsbedriftene mener imidlertid ordningen må justeres, eksempelvis at det bør innføres et permanent sikkerhetsnett som sikrer husholdningene mot ekstremt høye strømpriser og at ordningen bør utvides til næringskunder med begrenset strømforbruk.

Viken Fylkeskommune, Huseiernes landsforbund og Naturvernforbundet trekker frem viktigheten av nye sterke virkemidler for energieffektivisering og energisparing. Norsk varmepumpeforening uttaler at kommunene i Sør-Norge bør få øremerkede midler til særlig sårbare husholdninger og at kommunene bør kunne gi støtte til investeringer i enkle ENØK-tiltak for slike husholdninger.

Forbrukerrådet støtter forslaget om forlengelse av den midlertidige strømstønadsordningen. Forbrukerrådet bemerker at regjeringen fortløpende bør vurdere om stønadsnivået er tilstrekkelig høyt for å sikre forbrukere et akseptabelt prisnivå, samt utrede faren for energifattigdom og mulige tiltak for å sikre at alle forbrukere har mulighet til å sørge for tilstrekkelig oppvarming og nødvendig forbruk av strøm.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) støtter forslaget til forlengelse av strømstønadsordningen.

LO uttaler videre at organisasjonen legger «...til grunn at departementet i tiden framover vil evaluere treffsikkerheten til ordningen, ulike fordelingsvirkninger den gir og virkninger i kraftmarkedet. Videre ser LO behov for at dette ses i sammenheng med et langsiktig arbeid for å sikre mer fornybar kraft og vurdere nødvendig regulering av markedet for å unngå kraftmangel og høye kraftpriser i Norge. I tillegg mener LO at man også må forlenge perioden med den reduserte elavgiften, slik teknisk beregningsutvalg (TBU) har lagt til grunn for sine anslag for prisveksten.»

2.3.4 Departementets vurdering

Departementet har mottatt flere høringsinnspill som gjelder utvidelse av strømstønadsordningen til næring og fritidsbolig mv., samt ønsker om makspris. Departementet merker seg innspillene, men viser til at de vil innebære flere og større endringer sammenlignet med den gjeldende ordningen. Mindre justeringer innenfor lovens virkeområde er derimot noe departementet ved behov kan regulere nærmere i forskrift til den midlertidige loven.

Departementet merker seg innspillene fra nettselskapene om hvilke administrative og økonomiske konsekvenser en forlengelse av strømstønadsordningen vil medføre. Flere høringsinstanser viser til at merutgiftene som administrasjon av stønadsordningen medfører, må dekkes på en måte som ikke påvirker selskapets effektivitet i forbindelse med fastsettelse av inntektsramme eller fører til økte kostnader for nettkundene. Det vises til at oppgaven med å administrere ordningen ikke er en nettjeneste og at det kun er nettselskaper i noen prisområder som får merutgifter. Det er fremdeles noe usikkerhet knyttet til hvor store kostnader administrasjon av ordningen medfører for nettselskapene. RME vil gjennom kontakt med bransjen arbeide videre med å kartlegge dette, og vil komme tilbake til spørsmålet om merutgiftene og forholdet til inntektsrammeregulering.

Enkelte høringsinstanser har påpekt at ordningen bør dekke systemutviklingskostnader for nettselskap og kraftleverandører knyttet til felles faktura for nettleie og strøm (gjennomfakturerings). Departementet viser til at gjennomfakturerings er basert på en frivillig avtale mellom nettselskap og kraftleverandører, og mener at det ikke er grunnlag for at staten skal dekke disse kostnadene.

Flere høringsinstanser påpeker at det fremdeles er husholdningsforbruk som faller utenfor ordningen, herunder borettslag med eksterne

varmesentraler og garasjeanlegg. Departementet viser til at strømstønadsordningen for husholdninger er basert på nettselskapenes kundesystemer og at den i stor grad er automatisert. Et viktig hensyn ved utforming av ordningen er at den ikke må kreve for mye merarbeid hos nettselskapene.

Norsk Fjernvarme og NOBIO skriver at ordningen må likebehandle fornybare energibærere. Departementet viser til at strømstønadsordningen er en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter. Fjernvarme i Norge er i hovedsak basert på avfallsforbrenning og bioenergi. Etter departementets syn er det flere forskjeller mellom strømleverandør og leverandør av fjernvarme, som tilsier at modellen for stønad til strømkunder ikke uten videre kan utvides til fjernvarme. For fjernvarme er det blant annet allerede i dag en prisregulering i medhold av energiloven.

Regjeringen vil følge opp kraftsituasjonen 2021–2022 med en grundig gjennomgang av årsakene til årets situasjon, og en vurdering av risikoen for liknende situasjoner fremover. Gjennomgangen vil også inkludere en vurdering av flere av tiltakene høringsinstansene har foreslått, som makspris på kraft, krav til fyllingsgrad i magasinene og ulike måter å sikre strømkundene på. Dette arbeidet har høy prioritet framover, og regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med sine vurderinger i Prop. 1 S til høsten. Regjeringen har i tillegg oppnevnt en energikommisjon som skal kartlegge energibehovene og foreslå økt energiproduksjon, med mål om at Norge fortsatt skal ha overskuddsproduksjon av kraft og at norsk industri og norske strømkunder fortsatt skal ha rikelig tilgang på fornybar kraft.

2.4 Forholdet til annet lovverk

Forholdet til forvaltningsloven er omtalt i Prop. 44 L (2021–2022). Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen, kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos RME. Vedtaket fra RME kan ikke påklages. I proposisjonen punkt 3.4 er det gjort en nærmere vurdering av behovet for unntak fra forvaltningslovens ordinære regler om klagebehandling. Etter departementets syn er disse vurderingene også dekkende for en forlengelse av ordningens varighet. Etter departementets vurdering vil adgangen til å bringe saken inn for avgjørelse hos RME gi en betryggende saksbehandling, samtidig som effektivitetshensyn ivaretas.

Forholdet til personopplysningsloven er omtalt i Prop. 44 L (2021–2022) punkt 3.6. Etter

strømstønadsloven § 5 beregner nettselskapet stønadsbeløp for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssats og kundens månedlige strømforbruk. Det er i strømstønadsloven § 3 hjemmel for at departementet kan gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningen, herunder om behandling av personopplysninger. Departementet foreslår ingen endringer i bestemmelsen.

Departementet viser for øvrig til vurderingene av forholdet til energiloven og EØS-rettslig rammeverk, herunder energimarkedsregelverket og regelverket om offentlig støtte, som er inntatt i Prop. 44 L (2021–2022). Departementet viser til at forslaget innebærer en forlengelse av ordningen slik den gjelder i dag, men at det fremdeles foreslås at loven vil være tidsbegrenset. Som det er redegjort for i Prop. 44 L (2021–2022) punkt 3.8.2 griper ordningen ikke inn i organiseringen av kraftmarkedet, verken i engrosmarkedet eller sluttbrukermarkedet. Forslaget om forlengelse av ordningen innebærer blant annet at taket for maksimalt stønadsberettiget månedlig forbruk for den enkelte husholdning videreføres. I tillegg videreføres terskelverdien for når det skal gis stønad. Etter departementets syn vil strømkundene fremdeles ha insentiver til å begrense strømforbruket dersom prisene blir høye og til å kunne gjøre energieffektive valg.

2.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er nettselskapene som administrerer den midlertidige strømstønadsordningen for husholdninger. En forlengelse av ordningen innebærer både økonomiske og administrative konsekvenser for nettselskapene. Dette knytter seg blant annet til utbetaling av stønad, håndtering av kundehenvelser og omregistrering av feilregistrerte nettkunder. Det er grunn til å tro at kundehenvelsene vil avta over tid når man har fått identifisert rettmessige stønadsmottakere. Det kan også være behov for videreutvikling av data-systemer for å håndtere betalingsstrømmen mellom nettselskap og kraftleverandør.

Samlede utgifter for staten av stønadsordningen vil avhenge av den faktiske gjennomsnittlige elspotprisen i de ulike prisområdene samt det faktiske forbruket i perioden. Utgiftene for den vedtatte ordningen hittil er anslått til totalt 8,9 mrd. kroner i 2022, jf. Innst. 119 S (2021–2022). Da strømstønadsordningen ble utvidet til å gjelde fellesmålt husholdningsforbruk i boligselskap, ble økningen i bevilgningen anslått til 300 mill kroner,

Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad)

jf. Prop. 55 S (2021–2022) og Innst. 171 S (2021–2022). Til sammen er overslagsbevilgningen for stønad til husholdninger i perioden desember 2021 til og med mars 2022 på totalt 9,2 mrd. kroner.

Det anslås at en forlengelse av strømstønadsordningen for husholdninger vil innebære at statens samlede utgifter til stønadsordningen øker til totalt 22,5 mrd. kroner, fordelt med 16,6 mrd. kroner som anslås utbetalt i 2022 og 5,9 mrd. kroner som anslås utbetalt i 2023. Regjeringen vil fremme forslag om økt bevilgning til strømstønadsordningen i tråd med dette.

RME får dekket sine økte utgifter knyttet til administrasjon av ordningen mv. gjennom tilleggsbevilgningen på 5 mill. kroner for 2022, jf. Innst. 103 S (2021–2022). Det er behov for å øke dette beløpet når ordningen forlenges. RME vil få økte

utgifter ved forlengelsen av ordningen, knyttet til forvaltningen av strømstønadsordningen, herunder kontroll med ordningen og eventuelle klagesaker. Regjeringen vil fremme forslag om økt bevilgning til RME i tråd med dette.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og lov om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad) i samsvar med et vedlagt forslag.

A

Forslag

til lov om endringer i tolloven
(forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard)

I

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endringer:

§1-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om at loven eller deler av denne skal gjelde for Svalbard, og om Svalbard skal være eget tollområde. Departementet kan også fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

II

Loven trer i kraft straks.

B**Forslag****til lov om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad)**

I

I midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Loven gjelder energibruk fra og med desember 2021 til og med mars 2023.

§ 12 annet ledd skal lyde:

Loven oppheves 1. juli 2023.

II

Loven trer i kraft straks.
